

*My Daily Life as a Pedagogue
Моето педагогическо ежедневие*

ПРИКАЗКАТА – СРЕДСТВО ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА ИЗУЧАВАНЕТО НА АНГЛИЙСКИ ЕЗИК В НАЧАЛЕН ЕТАП

Ренета Савчева

Вергиния Анастасова

Основно училище „Васил Левски“ – Ловеч

Резюме. Какво е приказката? Може да се каже, че е стимул за изучаване на английски език в начален етап на обучение. Тя е трайно притежание на детското съзнание. Приказката предизвиква потребност у детето за сценично представяне. Тя прави урока по английски език приятен. Чрез нея се организират различни дейности за обучение и творчество. Приказката е възможност за извънучилищна дейност. Тя е връзката с културното наследство на поколенията. В статията се представя използването на приказката в урока по английски език във II клас, както и организираната извънкласна дейност в Евроклуб по проект УСПЕХ.

Keywords: tale, children, communication, stimulus, talent, dramatization

Може ли на децата в начален етап да се преподава английски език по методиката за по-големите ученици? Не, защото при тях е необходимо да се използват много нагледни средства, интерактивни методи, които съчетават различен тип информация – визуална, слухова, картинна, предметна. Децата на тази възраст не бива да възприемат ученето като напрегнат, скучен процес, в който няма нищо забавно и интересно. При тях най-силно е развита фантазията, а детската душа се отличава с особена чувствителност към приказното, към приказката и героите в нея.

Може да се твърди, че приказката е силно помощно средство за стимулиране на изучаването на английски език в начален етап на обучение. Това е така, защото тя:

- актуализира опита на детето;
- развива комуникативните умения;
- провокира желание за непосредствена изява;
- превръща урока не само в полезно, но и в приятно занимание;
- осигурява благоприятна възможност за организиране на различни дейности;
- задълбочава връзката между семейство и училище;
- стимулира участие в извънкласни дейности.

Детето в начален етап има малък жизнен опит, но той е трайно притежание на детското съзнание. В него са ярки спомените за вълшебството на приказките, чути и запомнени в детството. Оживяват приказните герои, борещи се със злото. Заедно с майчината целувка за „Лека нощ“ детето запомня част от натрупания опит на поколенията. Ето защо учениците могат лесно да изучават приказка на чужд език. Те взаимодействат с познат и разбираем текст, в който сюжетът, героите и нравственото послание са им известни.

Върху основата на приказното богатство децата бързо усвояват лексиката и езиковите структури на английски език. Развиват лесно езикови умения. Възприемат езиковата информация спонтанно. Разширяват активния си речник. Учат се да практикуват непосредствено говоримия език. Децата обичат да разказват още от малки приказките, които са научили от възрастните, и да се отъждествяват с героите в тях. Те с лекота възпроизвеждат реплики на любимите си герои и научават наизуст кратки откъси. Известно е, че комуникативните способности на малките ученици се активират най-добре при създаване на речева ситуация, близка до естествената, когато децата са провокирани да говорят на чуждия език. Именно драматизацията на любима приказка е прекрасна възможност за създаване на подобна речева ситуация, а увлекателният игров сюжет стимулира способностите на учениците да използват езика на героите.

Без съмнение, приказката не само развива комуникативните умения, но и осигурява на децата задоволство да използват пълнотата на езика.

Детето има огромен заряд от въображение, притежава лекота, с която твори непрестанно, без дори да осъзнава това. Ярките приказни образи предизвикват у учениците потребност от сценично представяне. Чрез драматизация на приказка могат да се събудят творческите търсения на децата и желанието им за непосредствена изява. Драматичното творчество им помага да повярват, че у тях живеят скрити способности. Всяко общество определя своите таланти според нуждите си. В съвременното общество това са децата. Те ще развият интелектуалния си капацитет през следващите години. Този талант е необходимо да бъде пробуден. Може да се твърди, че приказката не само открива, развива и обогатява творческото начало у децата, но тя провокира желание за самоизява.

Използването на приказката води до приятна промяна в обичайното преподаване. Тя създава повишен емоционален градус. Положителната атмосфера разтоварва умственото напрежение и повишава интереса за работа в клас. Резултатите от проведена анкета с ученици във II клас, които изучават английски език, показват, че децата запомнят най-добре новата лексика, когато тя е част от песни, стихотворения и приказки. Споделят, че най-интересните часове са свързани с подготовката и самата драматизация. Без съмнение, приказката е силно помощно средство за преподаване, което превръща урока в приятно занимание.

Героите в нея говорят, пеят, танцуват. Ако у децата се появи желание за сценична изява, то те непосредствено получават представа за изразните средства на различните изкуства. Слушането и изпълнението на песента към приказката помага за развитие на фонематичния слух и е възможност за имитиране на произношението. Използването ѝ активизира мисленето, въображението, чувствата, образно-емоционалната памет. Ако текстът на приказката е римуван стих, децата научават думите, преди да са се научили да ги използват в разговор, лесно усещат ритъма на изреченията. С желание учениците илюстрират любими герои. Избирайки цветове, техники, отношения, те активизират творческото си въображение. Безусловно, приказката осигурява възможност за организиране на различни дейности, чрез които децата изучават английски език и се учат да творят.

Приказките са връзката с културното наследство на поколенията и възможност да се преповторят духовните семейни ценности. Детето ги обича, разказва ги у дома, пее песните към тях, обсъжда сценичното поведение на героите. Заедно с родителите учениците изработват подходящи декори и костюми, необходими за драматизация. Задоволството от постигнатите резултати в обучението е голямо, когато родителите видят и чуят това, което децата им представят на сцена. Оттук следва, че използването на приказката в обучението по английски език задълбочава връзката между семейство и училище.

Желана форма на извънкласна дейност, която осигурява творческо общуване при обучение по чужд език, е учебният театър на английски език. При тази форма на работа децата са активни и мотивирани, пряко общуват с героите. Те имат възможност за творческа изява, изпитват удоволствие при употребата на езика. Може да се твърди, че театърът на английски език е успешна извънкласна форма.

Изборът на обучение върху приказна основа не е случаен, защото тя е естествена част от детския свят, развива въображението на учениците.

Учебниците по системата *Blue skies* завършват с избрана приказка, която учителят може да използва, като организира различни дейности, свързани с обучението на учениците. Тъй като приказките за животни са едни от най-популярните и същевременно най-старите по произход, във II клас е използвана „Топлата ръкавичка“ (*The warm mitten*). В нея героите са животни с човешко поведение, говорят, помагат си. Съчувствието към по-слабите създава особен „здравословен, социален и етичен климат“.¹⁾ Първоначално учениците възприемат произведението, като съотнасят съдържанието му към своите детски спомени, оставили трайна следа в съзнанието им. Възприемат го лесно, защото сюжетът му е познат, въпреки някои различни герои от традиционната приказка. Новите думи се въвеждат с флаш карти, звукоподражание (*Funny Bunny, kitten, magpie*), чрез движение (*dance, run, stay*). При заучаване на лексиката се използва скандиране (чант) или различни игри (*Bord games*) за

откриване на липсващата дума. Децата измислят рап-мелодия върху текст и с желание демонстрират танц. (напр. Kitty, the kitten-one; Funny Bunny-two; Mike, the Mouse-three; Ben, the Bear-four; Meg, the Magpie-five). Използвайки изразните средства на музиката и танца, учениците трайно усвояват новите думи. Приказката се разделя на части за изучаване.

В по-дълга творба децата сами могат да определят епизодите чрез правилно подреждане на картини, изобразяващи основните моменти в сюжетното развитие. Това ги улеснява както в предстоящия преразказ, така и в драматизацията, защото картините онагледяват сюжета, обогатяват и коригират изградените вече представи за герои и събития.

При преразказа от учителя децата се въвеждат в епизода, който следва, но им се дава необходимият тласък за продължаване (brainstorming). Те сами се включват с репликите на героите, разиграват диалог. Учениците споделят наученото с родителите си, рисуват илюстрация на епизод или герой. От тях оформят рисувана книжка или комикс. В тях упражняват писмено ключови думи (герои, действия, числителни) и изрази (репликите на героите). След няколко учебни часа цялата приказка е разучена. Появява се потребност от самоизява, желание за драматизация. Учениците се чувстват уверени и се стремят да покажат знания и умения. Класът се разделя на няколко актьорски групи, където с дискретна помощ от учителя се разпределят ролите и се определя начинът на представяне. Заедно с родителите се изработват костюми, маски, декори, кукли. За да се изявят всички групи, може да се предложи изпълнение в друга паралелка или клас.

Целта е децата да осъзнаят, че могат да разкрият творческите си способности и на чужд език. Без съмнение, приказката вече се е превърнала в стимул, защото е накарала децата да повярват в себе си.

Възможността за творческа изява съобразно детските потребности и интереси, разширяването на детската култура и формирането на модели на поведение, както активирането на познавателната дейност и удоволствието от общуването на чужд език, успешно се реализират чрез организираната извънкласна дейност. Подходящи условия предлага сформираният Евроклуб по проект УСПЕХ. На децата се предлагат организационни форми на работа през почивните дни и ваканциите, когато не са ангажирани с дейности в училище.

Въпреки че заниманията в клуба надхвърлят задължителното образователно съдържание и обхващат сравнително ограничен брой деца, драматизацията, театърът на маса и преразказът на приказката с помощта на илюстративен материал може да окаже положително влияние върху цялостния процес на обучение и възпитание на всички членове. В по-различна и забавна среда децата прилагат знанията си по английски език, подобряват уменията за говорене, разбиране на текст при четене и слушане. Мотивират се да учат и да се развиват по максимално интересен и занимателен начин. Формират отно-

шения на взаимопомощ и уважение към различните мнения, усъвършенстват уменията за работа в екип.

В организираната извънкласна дейност са използвани приказките „Дядовата ръкавичка“ (The Granddad's glove)²⁾, „Коце Боце“ (The blackbird and the fox), „Щурецът и мравката“ (The ant and the grasshopper), „Котаракът в чизми“ (Puss in Boots) и др.

Първо учениците посещават Английския център в библиотеката и избират подходящи текстове на приказки за драматизация. Запознават се със световното приказно богатство. Любопитството е събудено и предстои организирането на различни дейности, свързани с представяне на приказката. Разучават текста на произведението и избират герои. Изработват книжки с илюстрации и комикси, проучват родословното дърво на герой (лисицата от „Коце Боце“). Обмислят поведение, реч, движение на характера и начин на представяне. С помощта на учителя и родителите изработват декорите за предстоящото представление. Предварителната подготовка е направена. Следват репетиции, в които всички деца вземат участие. Като актьори упражняват репликите на героите, сценаристът следи за точното интерпретиране на текста, режисьорът внимава за общото представяне на приказката, а сценичните помощници помагат за музикалното оформление и разучаване на танци и движения. Изработват покани за представлението и афиш. Зрителите могат да видят различен вид представяне на приказка: като театър на маса, куклен театър или като драматизация на сцена с истински актьори.

Това нетрадиционно, базирано на приказката, обучение чрез извънкласната дейност потвърждава използването на увлекателни истории като стимул за изучаване на английски език. Детето, което по-трудно се справя в клас, по време на драматизацията успява да покаже възможностите си, защото се чувства уверено в себе си и не се притеснява за оценка по предмета. Участвайки в група, учениците осъществяват успешно общуване на английски език, като работят в екип.

Може да се каже, че съвременното обучение по чужд език изисква детето да бъде насочено към творчество и вяра в своите възможности. Без съмнение, използването на приказката в урочната и в извънкласната дейност е стимул за изучаване на английски език.

БЕЛЕЖКИ

1. Борисова, Т. (1997). *Проблеми на литературното обучение по развитие на речта в началната училищна степен*. Веда Словена.
2. „Дядовата ръкавичка“, www.britishcouncil.org/bulgaria/

ЛИТЕРАТУРА

Василева, Ем. (2007). *Детето в началното училище*. София: Издателство „Фараго“.

Якова, М. (1996). *Първи стъпки в творчеството на децата*. Варна.

FAIRYTALES AS A WAY OF MOTIVATING FOR LEARNING ENGLISH IN PRIMARY SCHOOL

Abstract. What is the tale? The story is an incentive for learning English in primary school. It is a permanent possession of a child's consciousness. The story provokes a need for stage performance. It makes the English lesson more pleasant. The children learn and create through various activities which it provokes. The tale provides an opportunity to work outside of school. It is the connection with the cultural heritage of generations. The article presents a way to use the story in an English lesson in second grade. It shares the experience of extracurricular activities with students from primary school.

✉ **Mrs. Reneta Savcheva**
Mrs. Verginiya Anastasova
Primary school "Vasil Levski"
Lovech, Bulgaria
E-mail: reni_sav @abv.bg
verginia67@abv.bg